

ระบบและกลไกการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร

ระบบ (System) และกลไก (Mechanism) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานขององค์กรสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย ระบบ ในที่นี้จะมุ่งเน้นที่กระบวนการซึ่งหมายถึงขั้นตอน และแนวทางปฏิบัติของการเสนอเปิดหลักสูตรใหม่ หลักสูตรปรับปรุงและการปิดหลักสูตร ซึ่งมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร เพื่อให้ได้ผลออกมาตามที่ต้องการ ส่วน กลไก ในที่นี้หมายถึงปัจจัยการขับเคลื่อนที่ทำให้ขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติของการเสนอเปิดหลักสูตรใหม่ หลักสูตรปรับปรุง และการปิดหลักสูตรดำเนินไปตามเป้าหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้จัดทำระบบและกลไกการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรโดยอาศัย ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง “แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒” และเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ กำหนดไว้เป็นแนวทาง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภารกิจทางวิชาการ โดยเฉพาะการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรให้มีมาตรฐาน ดังนี้

แนวปฏิบัติการเสนอเปิดหลักสูตรใหม่ หลักสูตรปรับปรุงและการปิดหลักสูตร

๑. การเสนอเปิดหลักสูตรใหม่

หลักสูตรใหม่ หมายถึง หลักสูตรที่ไม่เคยเปิดสอนในระดับและสาขาวิชานั้นมาก่อนในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งมีแนวปฏิบัติสำหรับการเสนอเปิดหลักสูตรใหม่ ดังนี้

๑.๑ หลักสูตรที่จะเปิดสอน ต้องได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย หากเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้ระบุไว้ในแผน ต้องเสนอมหาวิทยาลัยพิจารณาปรับแก้แผนก่อน โดยนำเสนอชื่อหลักสูตรที่จะพัฒนาต่อกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (กบ.)

๑.๒ หลักสูตรที่จะเปิดสอนควรสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลแผนพัฒนาประเทศ และความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

๑.๓ หลักสูตรที่จะเปิดสอนต้องแสดงศักยภาพความพร้อมในการเปิดดำเนินการหลักสูตรทั้งด้านอาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนและปัจจัยเกี่ยวพัน

๑.๔ หลักสูตรที่เปิดสอนต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของสาขาวิชา (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๒ รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายและ/หรือหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย ๕ คน ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ คน

๑.๕ หลักสูตรที่จะเปิดสอนต้องผ่านการพิจารณากลับกรองจากคณะกรรมการประจำคณะ

๑.๖ ให้คณะเสนอรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.๒) ให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนประสานการนำเข้าเสนอสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัยก่อนเปิดสอน

๑.๗ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนประสานการนำหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย

๑.๘ เอกสารที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑.๘.๑ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ แต่ละระดับดังนี้

มคอ. ๐๑ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอนุปริญญา

มคอ. ๐๒ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี

มคอ. ๐๓ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

มคอ. ๐๔ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาโท

มคอ. ๐๕ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

มคอ. ๐๖ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาเอก

ซึ่งแบบรายงานข้อมูลต้องกรอกข้อมูลครบถ้วน โดยอธิการบดีลงนามรับรองความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด พร้อมประทับตรามหาวิทยาลัยทุกหน้า

๑.๘.๒ สำเนาตีสภามหาวิทยาลัยที่อนุมัติหลักสูตร

๑.๘.๓ เอกสารรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบกำหนด (มคอ.๒) ฉบับสมบูรณ์จำนวน ๕ เล่ม พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD)

๑.๘.๔ หากมีเอกสารประกอบหลักสูตรหรือที่อ้างถึง อาทิระเบียบหรือข้อบังคับให้จัดทำเป็นเอกสารผนวกแนบท้ายหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

๑.๕ ในกรณีที่เอกสารหลักสูตรมีความถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณารับทราบหรือรับรองหลักสูตรภายใน ๑๒๐ วัน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะแจ้งผลการรับทราบให้มหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาดังกล่าว ถ้ามหาวิทยาลัยไม่ได้รับแจ้งผลรับทราบหลักสูตร ให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ติดตามผลการนำเสนอหลักสูตรนั้น

๑.๑๐ ในกรณีที่หลักสูตรใดเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพและต้องได้รับการรับรองหรืออนุมัติ ให้คณะนำเสนอหลักสูตรฉบับที่ได้รับการรับทราบจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรียบร้อยแล้วต่อสาขาวิชานั้นๆ เพื่อให้การรับรองหรืออนุมัติต่อไป

๒. การเสนอหลักสูตรปรับปรุง

ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์ผลการดำเนินการหลักสูตร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และเหมาะสมต่อเนื่อง อย่างน้อยทุกๆ ๕ ปี จะต้องจัดทำหลักสูตรฉบับปรับปรุง

๒.๑ หลักสูตรปรับปรุงแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ หลักสูตรปรับปรุงและหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย

๒.๑.๑ หลักสูตรปรับปรุง หมายถึง หลักสูตรที่มีการปรับปรุงในสาระสำคัญของหลักสูตร เช่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้าง หลักสูตร ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา เนื้อหาสาระสำคัญในหมวดวิชาเฉพาะและระบบการศึกษา

๒.๑.๒ หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย หมายถึง หลักสูตรที่มีการปรับปรุงในระดับรายวิชา อาทิ การเปลี่ยนชื่อรายวิชา การเปลี่ยนรหัสรายวิชา การเพิ่มรายวิชาเลือก และการปรับคำอธิบายรายวิชา โดยไม่กระทบโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระในหมวดวิชาเฉพาะ

๒.๒ หลักสูตรปรับปรุง จะต้องมีคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อย ๕ คน ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๒ คน และหากสาขาวิชานั้นมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นคณะกรรมการอย่างน้อย ๑ คนและให้มหาวิทยาลัยอนุมัติแต่งตั้งก่อนปรับปรุงหลักสูตร

๒.๓ การจัดทำหลักสูตรปรับปรุงต้องมีการทบทวนความสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ นโยบายของรัฐบาล และความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานและสังคม ศักยภาพและความพร้อมในการดำเนินการหลักสูตร ทั้งด้านคณาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนงบประมาณและปัจจัยเกี่ยวพันอื่น

๒.๔ หลักสูตรที่เปิดสอนต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของสาขาวิชา (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ. ๒ รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายและ/หรือหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๒.๕ หลักสูตรที่จะเปิดสอนต้องผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงจากคณะกรรมการประจำคณะ

๒.๖ ให้คณะเสนอรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.๒) ให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนประสานการนำเข้าเสนอสภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยก่อนเปิดสอน

๒.๗ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนประสานการนำหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในกรณีเป็นหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ให้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบเป็นรายการการศึกษา และถ้ามีการแก้ไขหลายครั้งให้รวบรวมและสรุปจัดทำเป็นเอกสารฉบับเดียว

๒.๘ เอกสารที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

๒.๘.๑ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับดังนี้

มคอ. ๐๑ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอนุปริญญา

มคอ. ๐๒ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี

มคอ. ๐๓ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

มคอ. ๐๔ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาโท

มคอ. ๐๕ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

มคอ. ๐๖ แบบรายงานข้อมูลการพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาเอก

ซึ่งแบบรายงานข้อมูลต้องกรอกข้อมูลครบถ้วน โดยอธิการบดีลงนามรับรองความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด พร้อมประทับตรามหาวิทยาลัยทุกหน้า

๒.๘.๒ แบบเสนอข้อมูลรายละเอียดหลักสูตรเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตรเดิมและหลักสูตรฉบับปรับปรุง (สมอ.๐๘) ที่กรอกข้อมูลครบถ้วน โดยอธิการบดีลงนามรับรองความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด พร้อมประทับตรามหาวิทยาลัยทุกหน้า

๒.๘.๓ สำเนาติสภามหาวิทยาลัยที่อนุมัติหลักสูตร

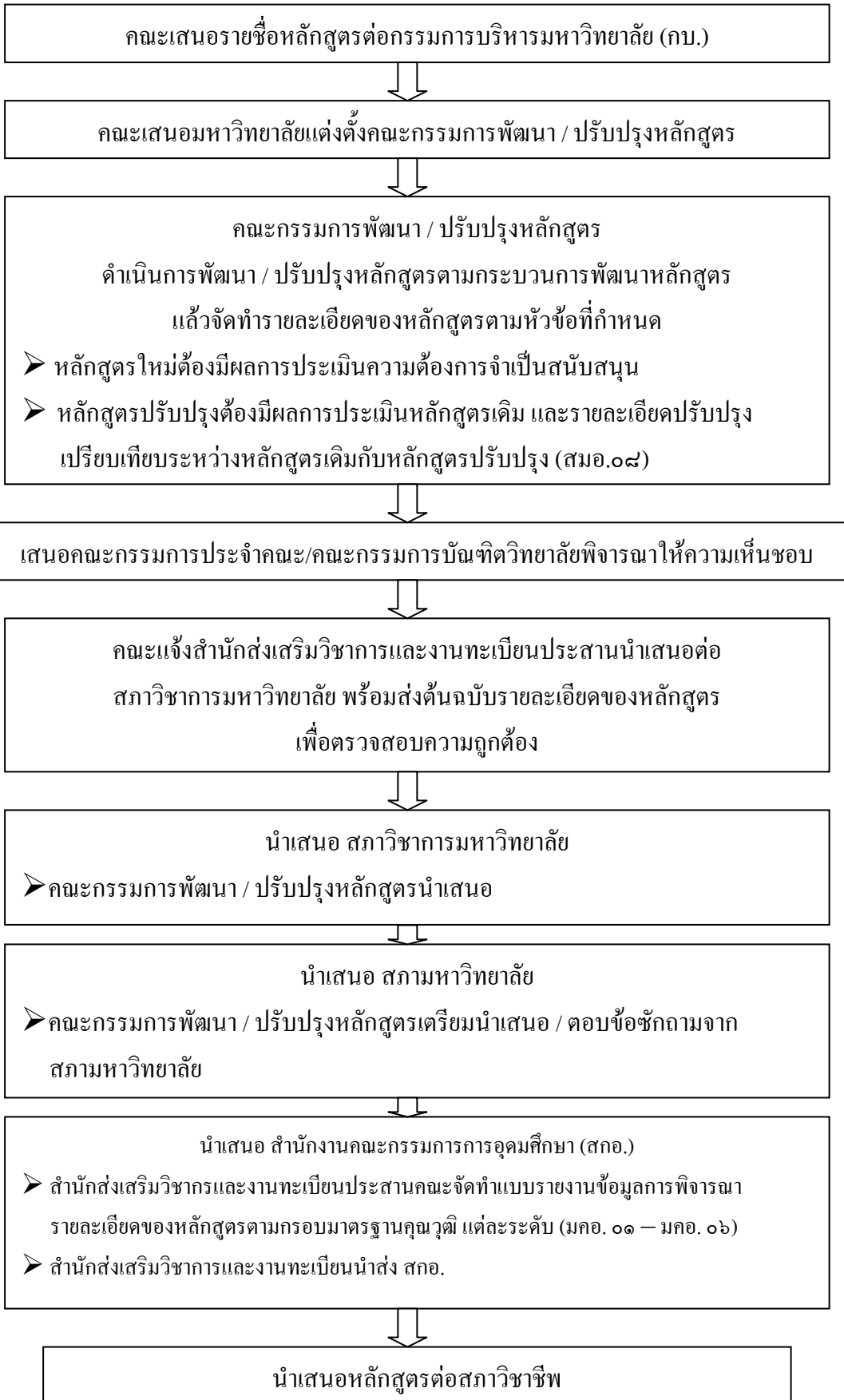
๒.๘.๔ เอกสารรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบกำหนด (มคอ.๒) ฉบับสมบูรณ์
จำนวน ๕ เล่ม พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD)

๒.๘.๕ หากมีเอกสารประกอบหลักสูตรหรือที่อ้างถึง อาทิระเบียบหรือข้อบังคับ
ให้จัดทำเป็นเอกสารผนวกแนบท้ายหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

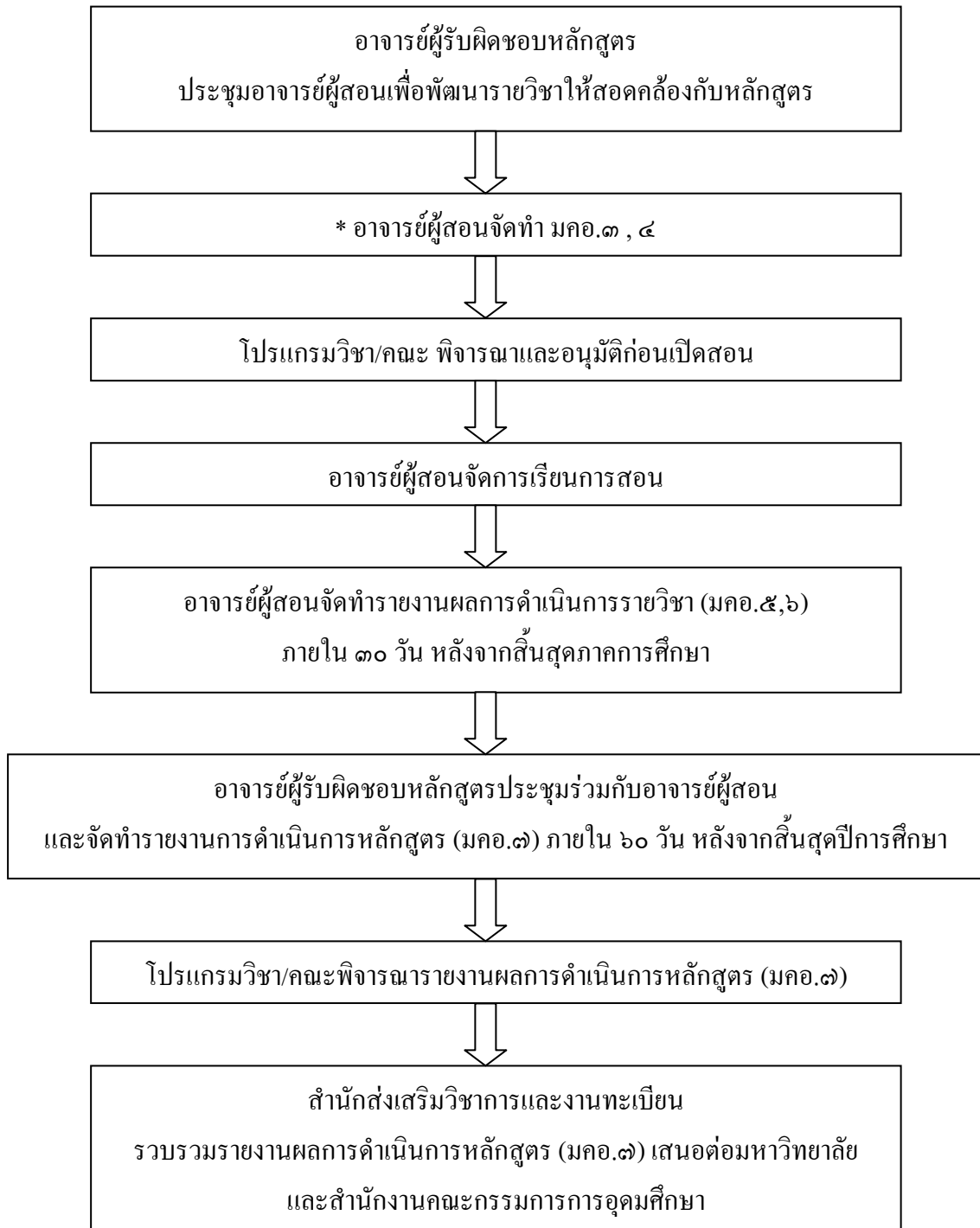
๒.๘ ในกรณีที่เอกสารหลักสูตรมีความถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ตามที่สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการ
เสนอให้คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณารับทราบภายใน ๑๒๐ วัน และสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษาจะแจ้งผลการรับทราบให้มหาวิทยาลัย ถ้าภายในระยะเวลาดังกล่าวมหาวิทยาลัย
ไม่ได้รับแจ้งผลการรับทราบหลักสูตร ให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนติดตามผลการ
นำเสนอหลักสูตรนั้น

๒.๑๐ ในกรณีที่หลักสูตรใดเกี่ยวข้องกับสภาวิชาชีพและต้องได้รับการรับรองหรืออนุมัติ
ให้คณะนำเสนอหลักสูตรฉบับที่ได้รับการรับทราบจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
เรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อสภาวิชาชีพนั้นๆ เพื่อให้การรับรองหรืออนุมัติต่อไป

ขั้นตอนการนำเสนอหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง

ขั้นตอนและรายละเอียดของรายวิชา/รายงานผล (มคอ. ๓,๔,๕,๖,๗)

หมายเหตุ

* มคอ. ๓ , ๔ กรณีที่มีอาจารย์ผู้สอนร่วมกันหลายคน ให้ร่วมกันจัดทำ มคอ. ๓ , ๔ เพียงฉบับเดียว

๓. การเสนอปิดหลักสูตร

แนวปฏิบัติสำหรับการปิดหลักสูตรมีดังนี้

๓.๑ หลักสูตรที่จะปิดต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากคณะกรรมการประจำคณะ/
คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการ และได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยก่อนปิดหลักสูตร

๓.๒ เงื่อนไขที่ควรพิจารณาในการปิดหลักสูตร ได้แก่

๓.๒.๑ หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามความต้องการ นโยบายของประเทศ นโยบายการ
ผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

๓.๒.๒ หลักสูตรที่ไม่เปิดสอน หรือ จำนวนนักศึกษาต่ำกว่าแผนการรับจนไม่
สามารถเปิดสอนได้ติดต่อกัน ๓ ปีการศึกษา

๓.๒.๓ หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรหรือมาตรฐานสาขาอาชีพ

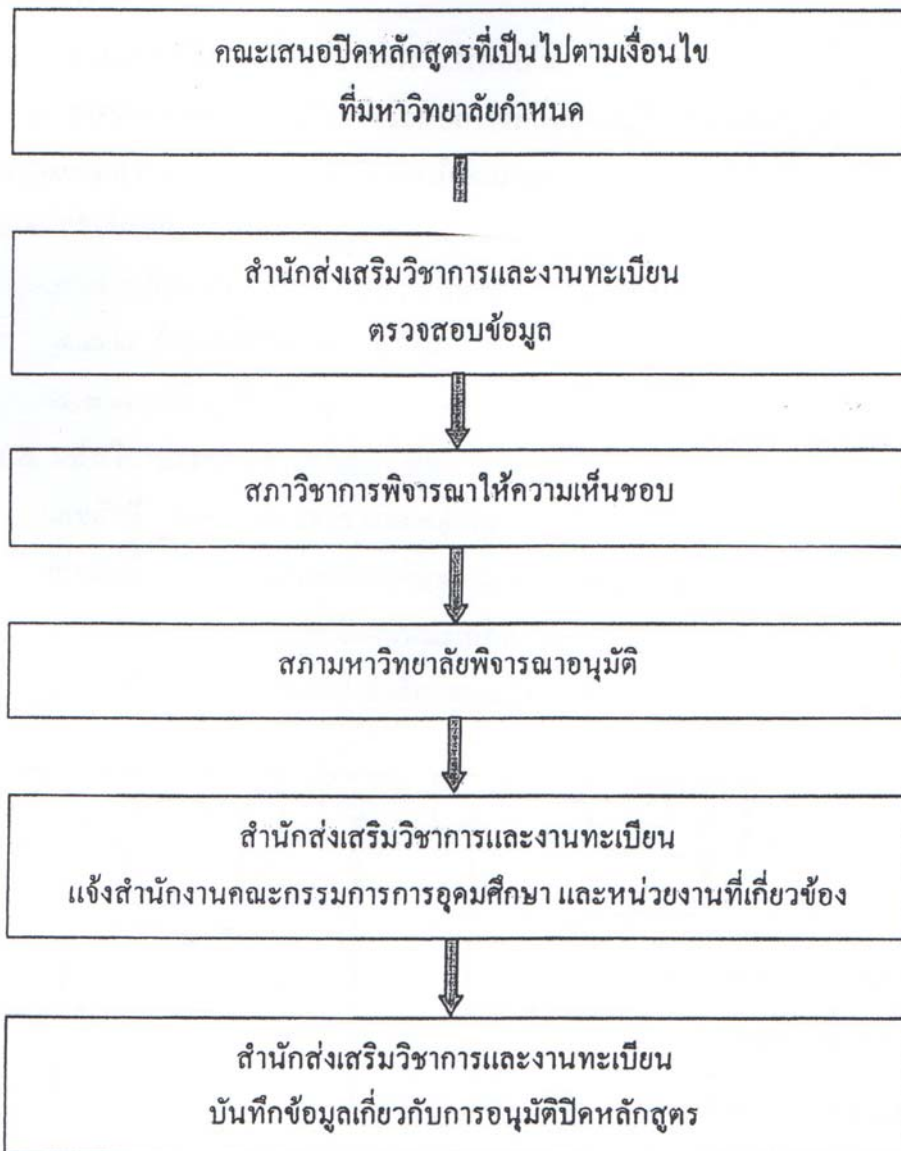
๓.๒.๔ หลักสูตรที่ไม่สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นหรือพัฒนาสู่ความเป็น
เลิศได้ยาก

๓.๒.๕ หลักสูตรที่มีปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวม

๓.๓ ในทุกปีการศึกษาให้คณะนำผลการดำเนินงานหลักสูตรมาวิเคราะห์พิจารณา ถ้าหาก
เห็นว่าควรปิดหลักสูตรขอให้ส่งคณบดีนักศึกษา และขอดำเนินการปิดหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนการเสนอปิดหลักสูตร

๔. การกำหนดรหัสวิชา

หลักการกำหนดรหัสวิชา

๔.๑ ระบบรหัสวิชายึดพื้นฐานของระบบรหัสเดิม

๔.๒ การจัดหมวดวิชา หมู่วิชา ยึดระบบการจัดหมวดหมู่วิชาของ ISCED

(International Standard Classification Education) เป็นแนวทาง

๔.๓ การจัดหมวดวิชาและหมู่วิชา ยึดหลัก ๓ ประการ คือ

๔.๓.๑ ยึดสาระสำคัญ (Concept) ของคำอธิบายรายวิชา

๔.๓.๒ ยึดฐานกำเนิดของรายวิชา

๔.๓.๓ อาศัยผู้เชี่ยวชาญ

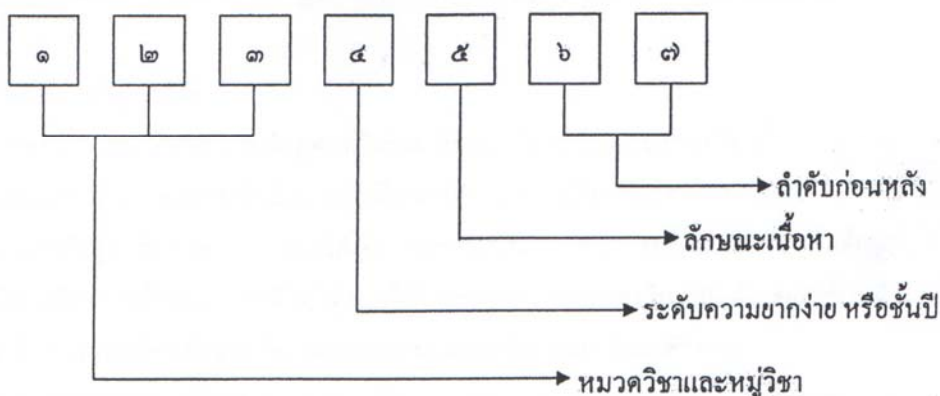
๔.๔ รหัสวิชาประกอบด้วยตัวเลข 7 ตัว

เลขตัวที่ ๑-๓ หมวดวิชาและหมู่วิชา

เลขตัวที่ ๔ บ่งบอกถึงระดับความยากง่ายหรือชั้นปี

เลขตัวที่ ๕ บ่งบอกถึงลักษณะเนื้อหาวิชา

เลขตัวที่ ๖,๗ บ่งบอกถึงลำดับก่อนหลังของวิชา

๔.๕ กรณีมีการปรับปรุงรายวิชา

๔.๕.๑ ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิตเหมือนเดิม และเนื้อหาสาระเปลี่ยนแปลงไม่เกิน ๑ ใน ๔ ให้ใช้รหัสเดิม

๔.๕.๒ หากมีการเปลี่ยนชื่อวิชา หรือปรับปรุงจำนวนหน่วยกิต หรือเนื้อหาสาระ เปลี่ยนแปลงเกิน ๑ ใน ๔ ให้กำหนดรหัสวิชาใหม่ (ไม่ให้ซ้ำกับรหัสวิชาเดิม)